

Д/Р
13946

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут інформаційних та соціальних технологій

(повне найменування інституту/факультету)

кафедра економіки та моделювання ринкових відносин

(повна назва кафедри)

Дипломна робота

бакалавра

на тему: «Організація бюджетного процесу на місцевому рівні»

« The organization of the budget process at the local level »

Виконала: студентка 4 курсу денної форми навчання

Напрямок підготовки 6.030508 Фінанси і кредит

Белякова Ірина Русланівна

(ПІП)

Керівник к.е.н., доцент Савастєєва О.М.

Рецензент начальник управління видатків, мережі та зведених показників бюджету ГУДКСУ в Одеській області Крижановська Н.О

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 29 травня 2017 р.

Захищено на засіданні ЕК № _____

протокол № ____ від _____ 2017 р.

Оцінка кід 1 А 95

(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Журавльова Т.О.

(підпис)

Голова ЕК

(підпис)

Одеса – 2017

790064

АНОТАЦІЯ

Дипломна робота містить 80 сторінок, 4 таблиці, 2 рисунки, список літератури з 53 найменувань.

Об'єктом дослідження є бюджетний процес на місцевому рівні та казначейське обслуговування місцевих органів влади.

Метою дипломної роботи є розбір організації та особливостей бюджетного процесу на місцевому рівні та аналіз казначейського обслуговування бюджетного процесу .

Завданнями роботи є: розглянути організаційно-правовий механізм здійснення бюджетного процесу в Україні; визначити принципи та учасників бюджетного процесу; проаналізувати організацію бюджетного процесу на місцевому рівні; визначити завдання та роль інституту казначейства в організації виконання місцевих бюджетів; зробити аналіз казначейського обслуговування виконання бюджетів за доходами та видатками; визначити напрями модернізації бюджетного процесу на місцевому рівні та шляхи його вдосконалення на прикладі зарубіжних країн.

У дипломній роботі розглянуто бюджетний процес як на державному, так і на місцевому рівнях, проаналізовано казначейське обслуговування бюджетного процесу на місцевому рівні, визначено завдання та роль казначейства в організації виконання місцевих бюджетів, виявлені напрями модернізації бюджетного процесу та знайдені шляхи вдосконалення бюджетного процесу на прикладі зарубіжних країн.

Одержані результати можуть бути використані у визначенні стратегічних орієнтирів формування та використання бюджетного процесу на місцевому рівні.

Рік виконання дипломної роботи - 2017

Рік захисту роботи -2017

Ключові слова: бюджетний процес, казначейське обслуговування, реформування, модернізація, місцевий рівень, виконання бюджету, формування бюджету.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ОРГАНІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	
1.1 Організаційно-правовий механізм здійснення бюджетного процесу в Україні	5
2.2 Принципи та учасники бюджетного процесу	8
1.3 Організація бюджетного процесу на місцевому рівні	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	
2.1 Завдання та роль інституту казначейства в організації виконання місцевих бюджетів	23
2.2 Аналіз казначейського обслуговування виконання місцевих бюджетів за доходами	35
2.3 Аналіз казначейського обслуговування виконання місцевих бюджетів за видатками	41
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	
3.1 Реформування бюджетного процесу в Україні	56
3.2 Шляхи вдосконалення бюджетного процесу на місцевому рівні	65
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	76

ВСТУП

Актуальність теми. У системі управління місцевими фінансами особлива роль належить формуванню та виконанню місцевого бюджету. Тому саме місцевим бюджетам, як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належать особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим бюджетам і у соціально-економічному розвитку території, адже саме з місцевих бюджетів здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, видатки по упорядкуванню населених пунктів. Саме з місцевих бюджетів здійснюються видатки на соціальний захист та соціальне населення.

У сучасних умовах від розробленості бюджетного процесу та його стадій залежить ефективність бюджетної діяльності органів місцевого самоврядування, своєчасне та раціональне розв'язання завдань і виконання функцій, що на них покладені. Тому питання організації бюджетного процесу на місцевому рівні є дуже актуальним у наш час.

Вивченню питань бюджетного процесу на місцевому рівні присвячені роботи багатьох українських та російських учених, а саме: Д. Боголепова, О. Васирика, В. Зайчикової, О. Кириленка, С. Котляревського, В. Кравченка, М. Кульчицького, В. Лебедева, В. Лексіна, В. Нечаєва, К. Павлюка, В.Пасічника, І. Ткачука, Я. Хесіна, О. Швецова, С. Юрія та багатьох інших.

Метою даної дипломної роботи є розбір організації та особливостей бюджетного процесу на місцевому рівні та аналіз казначейського обслуговування бюджетного процесу.

Об'єктом дослідження є бюджетний процес на місцевому рівні та казначейське обслуговування місцевих органів влади.

Для реалізації поставленої мети в дипломній роботі необхідно вирішити наступні задачі:

- Розглянути організаційно-правовий механізм здійснення бюджетного процесу в Україні;
- Визначити принципи та учасників бюджетного процесу;
- Проаналізувати організацію бюджетного процесу на місцевому рівні;
- Визначити завдання та роль інституту казначейства в організації виконання місцевих бюджетів;
- Зробити аналіз казначейського обслуговування виконання бюджетів за доходами та видатками;
- Визначити напрями модернізації бюджетного процесу на місцевому рівні та шляхи його вдосконалення на прикладі зарубіжних країн;

При написанні даної дипломної роботи використовувались математичні та статистичні методи аналізу, які дають змогу проаналізувати казначейське обслуговування бюджетного процесу місцевих бюджетів, а також метод групувань та графічний метод, що дають змогу зробити поглиблений аналіз предмету дослідження та представити графічно отримані результати.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження основних теоретичних положень організації бюджетного процесу та його особливостей на місцевому рівні, аналізу казначейського обслуговування та ролі інституту казначейства в Україні та напрямів модернізації бюджетного процесу на місцевому рівні можна зробити такі висновки:

1. Бюджетний процес варто розглядати як поняття, яке нерозривно пов'язане з функціями держави по регулюванню соціально-економічних процесів в суспільстві та виступає матеріальною основою для їх реалізації. Бюджетний процес, як складне суспільно важливе поняття має зв'язок з економікою, фінансами, правом, політикою, соціологією тощо.

2. Система виконання місцевого бюджету за доходами ґрунтується на комплексі касових операцій, що проводяться органами Державної казначейської служби України. За допомогою програмного забезпечення щоденно проводиться розмежування платежів до бюджету, які підлягають розподілу між державним і місцевими бюджетами, або між загальним і спеціальним фондами державного бюджету згідно нормативів, визначених Бюджетним кодексом України та законом України про Державний бюджет України на поточний рік.

3. Місцеві фінансові органи на будь-якому етапі складання і розгляду проектів місцевих бюджетів здійснюють аналіз бюджетного запиту з точки зору його відповідності меті, пріоритетності, а також дієвості та ефективності використання бюджетних коштів. За результатами аналізу керівник місцевого фінансового органу приймає рішення про включення бюджетного запиту до пропозиції проекту місцевого бюджету.

4. Державна казначейська служба України посідає одне з провідних місць у структурі управління державними фінансами та державного контролю і, незважаючи на значні прогалини у казначейському обслуговуванні місцевих бюджетів, шляхи вирішення цих проблем

розробляються і впроваджуються вже сьогодні. А це дозволить забезпечити якісне обслуговування бюджетів на всіх рівнях. Функціонування казначейської системи дозволяє на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найбільш раціонально проводити оптимізацію бюджетних потоків, забезпечити безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин, зробити процес виконання бюджету ефективнішим.

5. Побудова ефективної системи управління бюджетними коштами вимагає реформування бюджетної системи України, що означає комплексне реформування бюджетного процесу, перегляд в законодавчому порядку кола учасників бюджетних правовідносин і приведення їх до норм європейського права і принципів функціонування місцевого самоврядування, а відповідно і реалізація адміністративно-територіальної реформи.

6. Необхідно зробити висновок, що більше уваги треба приділити тому, щоб основна частина доходів місцевих бюджетів все ж таки залишалась на місцях і сприяла фінансовому розвитку певних регіонів. Це було б важливим кроком у забезпеченні принципу самостійності місцевих бюджетів України та підвищити ефективності бюджетного процесу в цілому.

7. Запропоновані напрями щодо удосконалення організації бюджетного процесу на місцевому рівні сприятимуть виявленню існуючих фактів необґрунтованого витрачання коштів, вживанню заходів впливу у разі виявлення порушень, що може стати гарантією попередження випадків неефективного використання коштів місцевих бюджетів України у майбутньому. Отже, тільки за умов дотримання перелічених рекомендацій можна робити висновки про ефективне або неефективне використання коштів місцевих бюджетів та вживати відповідних заходів покарань за неефективне і заохочень за ефективне використання коштів.

Зважаючи на характер існуючих проблем, постає необхідність дотримання напрямів та рекомендацій на кожній стадії бюджетного процесу. Тільки в такому випадку суспільство знатиме, що одержуватиме за ті кошти, що сплачені в бюджет, чи відповідатиме використання бюджетних коштів поставленим задачам бюджетної політики і наскільки ефективно використані кошти при досягненні цілей місцевої та державної політики.

8. В сучасній Україні назріла необхідність дійсної, а не декларативної фінансової децентралізації для більш повного і ефективнішого задоволення населення в кожному регіоні. Без бюджетної самостійності місцевих бюджетів з її багато чисельними складовими і обліку податкового потенціалу кожного регіону побудова і розвиток ефективної і діючої бюджетної системи може відкладатися на невизначений час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бугай Т. В. Сучасні проблеми та вектори розвитку бюджетного процесу в Україні // Збірник наукових праць Національного університету державної фіскальної служби України. – 2012. – № 2. – с. 40-48
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України.
3. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-березень 2016 р/ [В.В. Зубенко, І.В.Самчинська, А.Ю. Рудик та ін.] ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ –II) впровадження», USAID. – К., 2016. – 73 с.
4. Воронова Л.К. Фінансове право України Підручник. — К.: Прецедент; Моя книга, 2006. - 448 с.
5. Виробництво та розподіл валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності // Офіційний сайт Державного комітету статистики. -<http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Ганущак, Ю. Інженерія бюджетного процесу [Текст] / Ю.Ганущак, Є.Жовтяк // Дзеркало тижня. – 2004. - №6. – С.14-16
7. Голинська О.В. Про місцеві бюджети-людською мовою: Методичний посібник / О.В.Голинська, – Миколаїв: ФРМ, 2014. – 60 с
8. Горин, В. П. Зарубіжний досвід регулювання доходів державного бюджету в умовах економічної нестабільності / В. П. Горин // Світ фінансів. – 2011. – Вип. 4 (29). – С. 186- 199.
9. Демидов О. Управлінський контроль діяльності федерального казначейства // Казна України. - 2010. - №1 . - С. 10-12.
10. Демків О. І. Напрями поглиблення бюджетної реформи в Україні / О. І. Демків // Фінанси України. – 2009. – № 3. – С. 46–56
11. Дем'янишин, В. Г. Виконання бюджетів: концептуалізація, проблеми та напрями удосконалення [Електронний ресурс] / В. Г. Дем'янишин //

- Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. – 2008. – Вип. 4 (2). – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
12. Державна казначейська служба України [Уточнена інформація про виконання Державного бюджету України]: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/23593>
 13. Дерлиця, А. Ю. Характеристика бюджетного процесу в Україні та його стадій [Текст] / А. Ю. Дерлиця // Бюджетна система : підручник / С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко, А. Ю. Дерлиця ; за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – С. 151-156.
 14. Жибер Т. В. Удосконалення процесу бюджетування в Україні / Т.В. Жибер // Фінанси України. – 2010. – № 8. – 76-81с
 15. Карлін М.І. Фінансова система України: навчальний посібник для студ. вузів / М. І. Карлін. - К. : Знання, 2007. - 324 с.
 16. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: Підручник / За ред. О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. –с. 8-26
 17. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: Підручник.// Квасовський О.Р., Лучка А.В. - К.: Знання, 2006. - 677с
 18. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 640 с
 19. Коломис В. Нові аспекти в управлінні коштами Державного бюджету України / В. Коломис // Вісник НБУ. - 2009. - № 5. - С. 41-43.
 20. Кондратюк С. Я. Становлення і розвиток казначейської казначейської системи в Україні // Фінанси України. - 2003. - №7
 21. Копитов С.М. Функції казначейства з виконання державного та місцевих бюджетів / С.М.Копитов //Фінанси України. – 2009. -№5. – с.24-28
 22. Кулай А. В. Актуальні проблеми організації бюджетного процесу в Україні / А. В. Кулай // Економічні науки. – 2010.– № 7(25). – С. 25-31.

- 23.Луніна, І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин [Текст] : / І.О. Луніна. - К.: Наукова думка, 2006. - 432 с
- 24.Майборода О.В., Чемчикаленко Р.А., Майборода О.Є. Середньострокове бюджетне планування в контексті бюджетного кодексу [Електронний ресурс] // Вістник НТУ "ХПІ". – 2010. – № 59 –
- 25.Малярчук А.М. Економічний зміст і структура формування місцевих бюджетів //Вісник фіскальної служби. – 2005 – 32 с
- 26.Макогон, В. Д. Формування доходів місцевих бюджетів у зарубіжних країнах / В. Д. Макогон // Наукові праці НДФІ. – 2008. – № 1(42). – С. 56-67.
- 27.Мельник С.І., Серск В.І. та ін, Бюджетний процес і міжбюджетні відносини на рівні місцевих бюджетів району [Текст] : навчальний посібник /. - К.: Міленіум, 2003. - 266 с
- 28.Мяковський А.І. Формування місцевих бюджетів як складова соціально- економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць / А.І. Мяковський // Наукові праці НДФІ. – 2009. – №2. – С. 3-17.
- 29.Орлюк О.П. Фінансове право: Навч. посібник. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - 528 с
- 30.Офіційний сайт Рахункової палати України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ac-rada.gov.ua
- 31.Павлюк К.В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України /К.В. Павлюк. — Київ, 2006. — 582 с.
- 32.Петрушенко О.А. Проблеми узгодження та затвердження Державного бюджету України // Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. — К.:КНЕУ, 2010. — Вип.2. — С. 457-464. — 0,3 д.а.
- 33.Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади/О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін/ Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015 – 396 с

- 34.Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>, стр 60
- 35.Попова Л.М., Попова С.М., Успенко В.І. Казначейська справа. : навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2011 - 164с.
- 36.Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення: монографія/ М.І. Карлін, Ю.В. Шулик, А.В. Кулай та ін.; за ред. д.е.н. проф. М.І. Карліна. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 364 с. – ISBN 978-617-7181-15-7.
- 37.Прутська О.О., Данилюк О.О. Удосконалення казначейської системи виконання бюджету //Вісник КНТУ. - 2007. - №3. С.33-36. 18
- 38.Роль В. Ф. Фінансове право. Навч. посіб. Сергієнко В. В., Попова С. М. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
- 39.Савченко А.П. Бюджетна політика України на сучасному етапі та її реалізація в бюджетному процесі // Фінанси України – 2009. – № 8. – С. 7-12.
- 40.Станкус Т. Бюджетний процес/Державні закупівлі в органах місцевого самоврядування / Т. Станкус, В. Матвеева. — Х. : Фактор, 2016. — 112 с
- 41.Стефанчук Р.О. Зарубіжний досвід формування та функціонування місцевих бюджетів / Р.О. Стефанчук, О.А. Музика-Стефанчук // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності.- 2010. - №1. – С.132 – 138.
- 42.Стойко О.Я. Дема Д.І. Фінанси: навч. посіб. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. - К.: Алерта. 2014.-432 с]
- 43.Стоян В. І., Даневич О. С.,Мац М. И. Казначейська система - 3-тє вид. змін. й доп. - К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 868 с.

44. Федосов Бюджетна система: підруч / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012.— 871 с.
45. Фінансове право України: навчальний посібник за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Н. Ю. Пришва, Л. Л. Тарангул. — К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2009. — 393 с.
46. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. — Х. : Право, 2016. — 440 с.
47. Фролов С.М. Дослідження проблем організації і реалізації бюджетного процесу в Україні: [Електронний ресурс] /С. М. Фролов / – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/8043/3/a.r.9.pdf>
48. Чечуліна О. Контроль органів державного казначейства при обслуговуванні бюджетів як складова фінансового контролю у бюджетній сфері // Казна. - 2004. - №9. - С. 8-12.
49. Чорний, О.С. Управління бюджетним процесом на регіональному рівні [Текст] : автореф. дис. канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / О.С. Чорний // Донецький держ. ун-т управління. – Донецьк, 2006. – 18 с.
50. Шара Є. Ю Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях. Навч. посіб. //., Андрієнко О. М., Жидеєва Л. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с
51. Юрій С.І., Казначейська система: Підручник //Стоян В.І., Мац М.Й. - Тернопіль, 2002. – 394
52. Юрій С. І. Казначейська система: підручник / Юрій С. І., Стоян В. І., Даневич О. С. - [2-ге вид. змін. й доп.] - Тернопіль : Карт-бланш, 2006
53. Януль І. Є. Бюджетний процес в Україні та напрями його вдосконалення / І. Є. Януль // Фінанси України. - 2005. - № 9. - С. 25-29.